

Farmerjem grozi rekordna produkcija pšenice

Če se največja žetev v 16 letih. — Skladišča polna pšenice. — Rusija nadkrila Ameriko v pridelovanju žita

Chicago. — (FP) — V pšenici smo srednjega in južnega pasu prihaja čas žetve in no se skrbi za ameriške farmerje. Tem pasu dozoreva 40 milijonov akrov zimske pšenice pod najugodnejšimi okoliščinami — izven trga — v 12 letih in obeta se najbogatejša žetev v zadnjih 16 letih.

Vladnih poročil je razvidno, da bo letošnji ameriški pridelek pšenice za okrog 50 milijonov bušev višji od lanskega in 105 milijonov več kot znana povprečja letni pridelek zadnjih pet let. Agitacija Hooverjevega farmarskega odbora, naj farmerji znižajo s pšenico posejano ozemlje, je narekala na gluha ušesa in ameriški farmerji so faktično posejali dva milijona akrov več kot prejšnje leto.

Na skladišča so polna pšenice. Farmerji odbor jo ima na rokah nad 250 milijonov bušev in ne ve kam bi jo njo. Z dumpingom na tujemski trg ni nič in ima na rokah skoraj vsi 35 milijonov bušev, katerih se je namenil znebiti v tujini.

Tragedija farmerjev je še posebej patetična, ako se pomisli, da je v Ameriki nad dvajset milijonov lačnih ali pa žive v pomanjkanju, medtem ko ne bo prostora v žitnicah za letošnji pridelek pšenice, katerega sploh ne bodo mogli prodati pod nobeno ceno. Vsaj milijone bušev.

Ameriški farmerji ne morejo biti računati na svetovni trg, ki bo letos še bolj natrpan s pšenico kot je bil lansko leto. Negleda na Rusijo, ki je že lansko leto nadkrila Ameriko v produkciji pšenice, so svetovna pšenična polja izven Rusije letos obširnejša kot so bila lansko leto.

V ozadju pa je sovjetska Rusija, ki bo letos pridelala na svojih kolektivnih in državnih farmah okrog 650 milijonov bušev več pšenice za svetovni trg kot lansko leto.

Ne zagate ne more ameriške farmerje dosti pomagati ne vlada in še manj pa sam. Sedanji program Hooverjeve administracije je restrikcija produkcije. S tega sugestijo so odšli na mednarodno pšenično konferenco v London tudi ameriški delegati. Upanja pa ni veliko, da bi glavne pšenične države osvojile in izvedle ta program, ker se mu bo upirala Rusija, ki je v par letih postala glavna eksportna država v žitnica cele Evrope. Njen petletni načrt predvideva naraste pšenične produkcije za 100% nad letninim! In to bo dosegla leta 1933.

Razvidno je, da bi znižanje ameriške produkcije pšenice ne bi hasnilo ameriškim farmerjem (stanekni farmerji so ozemlje že nekoliko znižali), ker prvič so ome odvisne od mednarodnega trga, drugič pa ne morejo konkurirati ruski masni produkciji, ki je veliko cenejša. Posnemati Rusijo pa tudi ne morejo z organiziranjem velikih kolektivnih farm, dasi ravno bi bil to logičen korak, ker nimajo kapitala na nove stroje in za zgraditev močne tržne organizacije.

To bi lahko izvedli le kapitalisti, ki razpolagajo s kapitalom (tako bi bilo to dobičkonosno, je drugo vprašanje). V tem slučaju bi farmerji ne bili več farmerji, pač pa medzni farmaki delavci in prejeli bi \$25 mesečne plače. Drugim bi kazala pot v mesto, med brezposelnih delavcev. Končno je laglje svetovati, kaj storiti, kot pa najti izhod iz sedanjega kaosa. Dejstvo je, da bo najbogatejša žetev v dolgih letih pomenila za tisoče in tisoče ameriških farmerjev gospodarsko propast. Na drugi strani je pa

Komisija zavrgla apel delodajalcev

Opozorila jih je na obljubo, ki so jo dali Hooverju

Denver, Colo. — (FP) — Državna industrijska komisija je zavrgla dva apela, ki so ju predložili delodajalci glede meznih redukcij, in navedla kot vzrok odklonitve dogovor, v katerega so delodajalci pristali na konferenci meseca decembra 1929 in obljubili predsedniku Hooverju, da ne bodo zahtevali meznih redukcij v tekoči depresiji.

Ena zahteva se je glasila, da se tesarjem zniža meza za tri dolarje na dan, druga pa da se zmanjša meza neizkušenim delavcem za \$1 na dan. Komisija je opozorila delodajalce na obljubo, ki so jo dali Hooverju, in pristavila:

“Ekonomske razmere se niso spremenile od časa, ko je bil sprejet dogovor, in depresija je še vedno tukaj.”

“Komisija je mnenja, da življenjske mezde povečavajo nakupovalno silo in da je dežela prosperna le tedaj, ko delavci prejmejo pošteno plačo, ki jim omogoči dostojno življenje.”

“Redukcija delavskih mezd bi le ovirala povratek dobrih časov in ne more v nobenem oziru pomagati pri poskusu za odpravo sedanje ekonomske situacije.”

Boj med legionarji

Tepejo se radi vprašanja, kdo naj nastopi proti “rdečkarjem”

Greencastle, Ind. — (FP) — Med legionarji tega mesta in postojanki sosednjega okraja Marion je nastal hud boj radi vprašanja, kdo naj razglaša “seksualni socializem in sovjetizem” dr. G. Oxmana, predsednika De Paul univerze.

Spor je nastal, ker je legionarska postojanka iz Marion okraja pričela s preiskavo glede nazorov dr. Oxmana. Lokalna postojanka iz Greencastle, kjer se nahajata metodistična univerza, je bila radi “tujega” vmešavanja ljubosumna, češ, ako v “domačem” kraju dviga svojo pošastno glavo kakšen rdeči zmaj, mu bo že ona odsekala glavo. Sploh nima “tuj” postojanka pravice se vmešavati v domače razmere, ker lokalni legionarji razumejo sto procentni amerikanizem prav tako dobro kot legionarji iz Marion okraja.

Spor sedaj rešuje državna organizacija legionarjev. Asociacija metodističnih duhovnikov, ki se je tudi zainteresirala v zadevo, pa amata dr. Oxmana za konstruktivnega učitelja in pedagoga in ne vidi nič nevarnega v njegovih nazorih.

Litvinov ignoriral španskega delegata v Ženevi

Ženeva, 23. maja. — Alejandro Lerroux, španski zunanji minister, ki je zastopal špansko republiko v panevropski komisiji, je skušal priti v dotiko s sovjetskim zastopnikom Litvinovom, toda ta mu je sporočil, da sovjeti se ne brigajo za “nepermanentne vlade, ki so še v preizkušnji”. To je bila očitna zavržnica radi tega, ker Španija še ni priznala Sovjetske unije.

Za svojo dvajsetletnico je združba izdala knjižico na 64 straneh, v kateri je zabeležena njena zgodovina in njen delavski pomen. Združba je popolna institucija in goji razne aktivnosti na prosvetnem polju. V izobraževalne svrhe je lansko leto potrošila \$3200. Prispevala je že mnogo v podporo delavskemu gibanju in je aktivna v amerškem in mednarodnem združništvu potom afiliacij.

Poleg te zadruge imajo v Waukeganu tudi Slovenci svojo združbo, ki dobro uspeva. Sploh je Waukegan-North Chicago združba trdnjava v srednjem zapadu in kaže, da je razvoj združništva ravno tako močnejši v Ameriki kot v katerikoli državi, ako je za to volja med delavstvom.

reanica, da postaja življenje ruskega mušaka in delavca ugodnejše od leta do leta in da v deželi sovjetov nikdo ne trpi pomanjkanja radi nadprodukcije.

THOMAS URGIRA SVETOVNO RAZOROŽITEV

Zagovorniki vojne so se sešli v Washingtonu z zagovorniki miru

Washington, D. C. — (FP) — Vojni tajnik Hurley ter kongresnika Hadley in Collins, člani skupne komisije, ki jo je imenoval kongres, da uvede zaslusanje, kako bi se dalo pospešiti svetovni mir, izenačiti vojna bremena in odpraviti vojne profite, so silili izjave Norman Thomasa, socialističnega predsedniške kandidata l. 1928, Dorothy Detzerjevo, tajnice amer. sekcije Ženske mednarodne lige za mir in svobodo, ter več drugih zagovornikov svetovnega miru.

Hurley in Hadley sta bila zelo previdna in nista stavila vprašanj Thomasu in drugim, o katerih sta vedela, da bi odgovor nanje spravili komisijo v zadrego. Stavila sta pa celo vrsto vprašanj kongresniku LaGuardiu iz New Yorka, ki je priporočal splošno komprijico privatne lastnine in mož, ne da bi vlada plačala odškodnine za lastnino, ki bi jo potrebovala in rabila za svoje namene v prihodnji vojni.

“Sicer še nimamo zanesljivega zdravila za odpravo vojn in upostavitve svetovnega miru,” je dejal Thomas, “toda svetovna razorožitev bi bila prvi korak v praktičnem in psihološkem oziru. Razorožitev je ni vse. Združene države bi morale prevzeti vodstvo, da se skliče ekonomska konferenca, ki naj bi odpravila bremena vojnega pripravljanja in dolgov. Vlada bi morala priznati sovjetsko Rusijo in končati stupidno politiko embarga na sovjetske izdelke. To bi bil najučinkovitejši način kooperacije za odpravo ruskega dumpinga.”

Miss Detzer je izjavila, da bi bil prvi korak za odpravo privatnih profitov, ki jih žanjejo dobičkarji iz vojne, če bi vlada prepovedala kupčenje dobičkov, ki jih nekateri kujejo iz pripravljajanja za vojne.

John Nevin Sayre, predsednik bratovščine sprave, je dejal, da številu nasprotnikov vojne raste, zlasti v Angliji, Nemčiji in Rusiji, ki delajo za odpravo vojn in propagirajo razorožitev.

Izgredi na kazniški farmi

Vandalia, Ill., 25. maja. — Več kot petsto jetnikov na tukajšnji državni kazniški farmi se je sinoči uprli stražnikom.

V bitki, ki je sledila, so bili štirje kaznjenci obstreljeni. Upor je nastal, ko so štirje jetniki skušali pobegniti. Uprava jetnišnice je vedela za nameravani beg in jetniški čuvaji so jih čakali v zasedi. Ko so se jetniki približali žični ograji, ki obdaja farmo, so pričele padati krogle in jetniki so obležali ranjeni.

Glas o streljanju se je hitro razširil v jetnišnici in v par minutah so kaznjenci zažgali spalno poslopja in jedilnico. V splošni zmešnjavi je bil ranjen četrti kaznjenc.

Upravi jetnišnice so prišli na pomoč ljudje iz Vandalije in 40 mož državne milice, katerim se je končno posrečilo potlačiti izgrede.

Predsednik rudarske unije v zaporu

Obtožen je umora v zvezi z bitko med rudarji in kompanijskimi poborniki, v kateri je padlo pet oseb

Harlan, Ky. — (FP) — Par ur po njegovi javni izjavi, v kateri je dejal, da bodo stradajoči in izkoriščani rudarji v okraju Harlan izvajali svoje pravice sami, ako ne bodo prejeli pomoči od drugod, je bil William M. Hightower, predsednik rudarske unije UMWA v Ewartu, aretiran in odveden v zapor. Aretacija so izvršili miličniki, katere je poslal governor v premogovno okrožje, ki je bilo nedavno pozorišče krvave bitke.

Hightower je bil obtožen sokrivde uboja petih oseb, ki so postale žrtve bitke med rudarji in kompanijskimi stražniki. Ta bitka je dala povod, da je governor odredil milico, da potlači nemire, ki so od časa do časa vzbuknili na premogovnem polju. On je bil peti aretiranec, kajti pred njim so bili aretirani tajniki unije, policijaki načelnik iz Ewartu, prvi pomočnik policijaki načelnik in mestni klerk.

Par dni prej je Hightower vodil skupino rudarjev, da posredno prihod državne milice v Ewartu. Ob tej priliki je izrekel upanje glede razorožitve kompanijskih stražnikov, ki ovirajo organiziranje rudarjev. Tik pred njegovo aretacijo, ki je bila izvršena, ko je nameraval položiti kavelj za izpustitev četvorice iz zapora, je Hightower izjavil, da sta se governor in poveljnik državne milice pridružila premogovnim operatorjem in jim pomagata pri zatiranju gibanja za organiziranje rudarjev.

Trije Hrvatje obojeni na smrt v Beogradu

Zarotniški proces zaključen; samo eden obtoženec oproščen

Beograd, Jugoslavija, 24. maja. — Sodni proces proti štirinajstim Hrvatim je bil včeraj končan s tremi smrtnimi obsodbami in deset obtožencev je bilo obojenih v zapor od dveh do dvajsetih let; eden je bil oproščen.

Eden od na smrt obojenih se nahaja zunaj Jugoslavije.

Misteriozni rudar podaril \$5000 čikaškim revežem

Chicago, 23. maja. — Včeraj je župan Cermak prejel pettisoe dolarjev od neznanega moža, ki se je v pismu podpisal kot “Good Time Dawson”. Kdo je prav za prav ta dobrotnik, je zavito v skrivnost, ki jo ne more razkriti niti dolgo pismo, v katerem navaja podatke iz svojega življenja. Pošiljatelj opisuje svoja mlada leta, ki jih je preživel v Chicagu in svoje pustolovščine na zapadu, kjer je stikal za zlato in kjer ga je končno doletela sreča, da more sedaj pomagati čikaškim revežem.

Oblačilni delavci zastvakali

Troy, N. Y. — Tristo delavcev je pustilo delo pri McMullen-Leavens Co., oblačilni firmi, ker je znižala mezo za deset odstotkov.

Proglasitev verske svobode v španski republik

Senator Wagner straši kapitaliste

Pravi, da so brezposelni največja nevarnost državi

New York. — (P) — Ako bi bili podjetniki in lastniki industrij pametni, bi ne nasprotovali državni zavarovanju proti brezposelnosti. To mnenje je izrazil senator Wagner iz New Yorka, ko je govoril pred New York Building kongresom, katerega tvorijo arhitekti, inženirji in gradbeni kontraktorji.

Rekel je, da so brezposelnost delavci, ki so odvisni od miloščne, največja nevarnost obstoječemu gospodarskemu redu, in radi tega je v interesu bogatih slojev, da dobi dežela zavarovanje proti brezposelnosti. Ako pa bodo temu nasprotovali, je druga alternativa nevarnost pred revolucijo. Te nevarnosti ne zniža nobena miloščina, ker le pospešuje kaos.

Glede Hooverjevega vetiranja njegove predloge za stabiliziranje dela, je Wagner rekel, da je temu krivo “napačno razumevanje”. Izrazil je tudi upanje, da bo njegova predloga postala zakon v prihodnjem zasedanju kongresa. Poleg ustanovitve zveznih upravnih uradov širok dežele, je njegova predloga tudi predvidevala komisijo za planiranje javnih gradbenih del, ki naj bi se izvedla v dobi depresije.

V zvezi s to komisijo je tudi velika možnost, da bi razširila svoje delovanje na vse industrije in se razvila v nekakšno gospodarsko načrtno avtoriteto — nekaj sličnega kot je ruski ekonomski svet, ki vodi vse gospodarsko življenje dežele. Vsaj to je imel Wagner v mislih, ko je poudarjal važnost oboja te komisije in glede katere je navzoče svari, naj pazijo, da ne pride v roke sabotažnikom.

Vihar radi fašističnega napada na Toscanina

Direktor bostonskega simfoničnega orkestra odpovedal koncerta, ki sta se imela vršiti v Milanu

Pariz, 23. maja. — Sergij Koussevitzky, dirigent bostonskega simfoničnega orkestra, je včeraj odpovedal dva koncerta, ki sta se imela vršiti v Milanu, da tako protestira proti fašističnim drhali, ki je nedavno napadla svetovno znanega dirigenta Arturo Toscaninija in ga pretepla v bologniški operi.

Toscanini si je pred par dnevi nakopal jezo fašistov, ker ni hotel zaigrati fašistične himne pred otvoritvijo koncerta v Bologni. Fašisti so ga napadli in mu položili roko. Naslednji dan so oblasti razveljavile njegov potni list in sedaj ga drže kot jetnika v njegovi hiši v Milanu.

Papeževa socialna enciklika

Rim, 23. maja. — Besedilo nove enciklike papeža Pija, ki nosi naslov “Quadragesimo Anno” (štirideseto leto) in ki se peča s socialnim vprašanjem, je bilo včeraj prečitano v radio vatičanske postaje v angleškem in francoskem jeziku. Enciklika ima tri dele. V prvem naglašava “velik uspeh” enake enciklike, katero je izdal papež Leon XIII. pred 40 leti, v drugem povdarja, da ima cerkev vrhovno oblast nad vsemi socialnimi zadevami sveta, v tretjem pa obsoja socializem, komunizem in ekonomsko diktaturo. V enem poglavju se papež peča tudi s fašističnim sistemom v Italiji, ki ga deloma hvale in deloma graja.

Odredba odpravila oficelno religijo in je prvi korak k ločitvi cerkve od države. Priljubljen pouk veronauka v javnih šolah odpade. Vatikan ne mara priznati novega španskega poslanika. Izgredi brezposelnih v Seville

Madrid, 23. maja. — Španska provizorična vlada je včeraj izdala dekret, ki se v splošnem smatra za prvi važen korak v izvajanju programa, ki ga je razglasila prve dni njenega obstoja, ko je kabinet na včerajšnji seji proglasil absolutno versko svobodo bogočastja za vse religije v Španiji.

Cepprav dekret aktualno ne pomeni ločitve cerkve od države, ker konkordat med Madridom in Vatikanom še ni bil preklican in bo o tem moral razpravljati parlament, ki bo izvoljen v juniju, je vlada z izdano odredbo dala razumeti, da katoliška religija ni več oficelna. Dekret, ki ga je predložil pravosodni minister Fernando de Los Rios pomeni, da so vse religije v Španiji enakopravne v obeh vladah.

Pod monarhističnim režimom je bila katoliška religija državna in edina, ki je lahko izvrševala svoje obrede javno. To je sedaj odpravljeno. Kabinet je nadalje sklenil, da se ukine priljubljen pouk veronauka v javnih šolah. Otroke se bo poučevalo v veronauku le v slučaju, če bodo njihovi starši to zahtevali.

V Barceloni, historičnem centru protiklerikalizma, kjer pa v sedanjih izgredih ni bilo poiznjanja in uničevanja cerkvenih lastnin, je grupa meščanov naslovila petico mestni vladi, naj prepove zvonjenje cerkvenih zvonov v zgodnjih jutranjih urah. Neki mestni odbornik je tudi predložil resolucijo, ki urgira izgon jezuitov iz Španije.

Akcija Vatikana, ki je odklonil priznanje novega španskega poslanika Lule de Zurueta, je neprijetno dirnila provizorično vlado, zlasti ker ga je papežev nuncij Tedeschini priporočil kot dobrega katoličana. Vlada smatra, da je sveta stolica zavzela sovražno stališče napram španski republik, kar lahko dovede do razhlajanja diplomatskih odnosov med Madridom in Vatikanom.

Provizorični predsednik Zamora je včeraj naznanil, da notranji minister Miguel Maura pripravljaja dekret, ki določa aretacije oseb, ki bi razširjale sovražne govore proti republik. Aretacije aristokratov, ki skušajo pobegniti iz dežele, se nadaljuje ob mejah in vrednosti, ki presagajo vsoto \$500, se zaplenijo kot kažen.

Rekuje pšenično krizo

New York, 23. maja. — Thomas D. Cambell, lastnik 95,000 akrov obgabljenega zemljišča v državi Montani, je včeraj izjavil, da je našel kolutjo za odpravo pšenične krize v tem, da ni niti enega akra svojega velikega ranča posejal s pšenico. Farmerjem je svetoval, naj store enako in namesto pšenice posejajo svoja polja s lanom in tako se bo cena pšenice, ki jo je sedaj “preveč”, spet zvišala.

2000 avtomobilistov aretiranih

Chicago. — Zadnjih par dni je policija ustavila na cestah čes 2000 avtov, ki še nimajo letošnje mestne licence. Mestna sodišča so bila v soboto natačena s lastniki teh avtov. Temu policijakemu navalu je sledil naval na mestni biro za licenčne tablice. Naval se nadaljuje.

Belgijske demonstracije v Bruslju proti Mussoliniju in fašizmu radi aretiranja belgijskega profesorja Leo Moulina v Italiji.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZVEZE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna: za Zdravstveno delo (vse Slovene) in Kanado \$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; za Chicago in Ciro 7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za tujostvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$4.00 per year, Chicago and Ciro \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Čena oglaševanja po dogovoru — Recepti se ne vračajo.

Advertising rates on agreement — Manuscripts will not be returned.

Reader to see, kar ima oblika a listina

PROSVETA

2527-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

153

Poštena policija

Ali je kje policija poštena?

(V splošnem namreč, kajti izjeme so povsod.)

Neprijetno vprašanje, posebno za Chicago, New York in druga večja mesta v Združenih državah, ki so notorično na gangstev in policijski korupciji. V Chicagu baš zdaj rešajo poštenost policije in odkrili so, da imajo nekateri policijski kapetani po stotisoč in več dolarjev v različnih bankah. Neki kapetan je znesel v banke od zadnjega 1. januarja \$15,000. Letno plače kapetanov so \$4,000. Kje dobe denar? Morda odgovori preiskava, ako je "pravočasno" ne potlačijo.

Ampak to še ni odgovor na naše vprašanje. Ali je v Ameriki večje mesto, v katerem ni govora o policijski korupciji?

General Mitchell pravi, da je vsaj eno. To je Milwaukee. Mitchell, ki vika svoj nos v takale silna gangška in banditska vprašanja ameriških metropol, poroča, da Milwaukee nima gangstev. Milwaukee šteje približno pol milijona prebivalcev in je kakih 80 milj od Chicaga, torej bi lahko bilo idealno zavetje za čikaške gangste in bandite, kadar prireajo svoje izlete. Toda čikaški gangste se ogibajo Milwaukeeja. Zakaj? Mitchell pravi, da je Milwaukee silno nevarno kraj za gangste; kakor hitro se pokaže tam, ga policija takoj ustrel. Kako to? V Chicagu pa ima gangste vseh gangstev Capone policijsko spremstvo kot Mussolini, kadar se pelje v svojem kraljevskem avtu na sodnijo.

Ves svet ve, da Milwaukee ima socialistično upravo že lepo vrsto let. Župan nastavlja policijskega šefa. Socialistični župan pa hoče imeti poštenjaka za šefa in poštenjake pod šefom. Pa kaj bi mi to trdili? Naj pove general Mitchell, ki ni socialist. On pravi, da je socialistična uprava poštena in zato je tudi policija poštena — in zato ni nobenega gangste v Milwaukeeju. Ne more biti, ker nima koga podkupiti!

Cudno, kajne. Cudna novica za one, ki radi rečejo, da so socialisti prav taki krulki kot republikanci in demokrate, če imajo priliko. Kaj če bi Chicago enkrat poskušalo s socialisti in se malo prepričalo?

Robec iz žepa!

Kdor bo to čital, naj potegne rutico iz žepa in se pripravi na jok. Zgodba je tako žalostna, da mora tudi kamen iztisniti solzo iz sebe.

Pred nekaj dnevi je papa Green javno ožigal velike bankirje, ki predlagajo splošno redukcijo plač delavcem, češ, da bo potem več dela in prosperiteta se hitro vrne. Green je imenoval bankirje zaročnike proti javnemu blagostanju. Nato se je oglašil stari Brisbane, ki je dobra stara duša, ki vsakemu rad ustreže. Dobra duša ima rad delavce in ne bi rad videl, da jim znižajo plače, rad pa ima tudi bankirje in ne bi rad videl, da bi trpeli ... (Robec, uh!)

Nearečni bankirji (uh!) so bili tudi reducirani na mošnji (uuh!). Znižavanje njihovih dohodkov je velikansko (uuh!) in njihov denar danes leži brez posla in zaslužka (uuuuuuu!). Siromaki (huuu!) zdaj ponujajo denar proti enemu odstotku obresti (huuuu!), dočim so pred dvema letoma vlekli petnajst do dvajset odstotkov ... In sam Bog ve, kaj še pride (uuuuuuuuuuu!) ...

D-d-d-d-ovolj. Ne moremo dalje. Lahko nam poči arce ... Oh, delavci, znižajte si sami svoje plače! ...

Maksim Litvinov iz Moskve je te dni na konferenci evropske unije v Zenevi predložil načrt za mirovni ekonomski pakt, ki ustavi konkurenco na mednarodnih trgih in pomiri carinske hruste. Litvinov je prejšnja leta predložil razne načrte, ampak ženevski gospodje so se iz njih norčevali in jih zmetali v koš. Zdaj pa se je nekaj zgodilo z njimi: načrt za ekonomski mir so odobrili v načelu in ga izročili komisiji v pretnes. Angleski zunanji minister Henderson se je potegnil za načrt.

Ubogi Henderson! Angleski torijci ga zdaj obtožijo, da se je prodal boljševikom za petnajst srebrnikov. In ameriški boljševiki in njihovi polbratje ga bodo so tožili, da se je prodal torijem za sedem in pol srebrnika ...

Dividende so zajamčene z velikimi rezervami. Zakaj niso plače?

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

(Dopisovalci in poročevalci domaćih vesti, ki jih Prosveta prinaša dnevno v koloni "Glasovi iz naselbin," naj vsoj podpisajo svoje polno ime in navedejo naj naslov, kar naj znači, da jamčijo za svoj prispevek. Poročila in dopisi naj bodo jedrasti, krotki in resnični; spisanje morajo biti v dostojnem tonu. Na anonimna pisma in dopise se ne bomo odzivali.)

Dogodki, ki pretresajo svet

Milwaukee, Wis. — Življenje postaja pestro in zelo zanimivo; vsepovsod križem sveta se odigravajo dogodki, ki pretresajo svet; mali dogodki v posameznih državah in deželah in veliki na polju svetovne politike in svetovnega gospodarstva.

V wisconsinški državni postavo vodi je bil 20. maja z veliko večino sprejet predlog za zvišanje dohodninskega davka na vse dohodke nad 3000 dol. na leto in nekoliko višje na 5000 dol. in stopnjama višje čimvečji so dohodki. V prvih razpravah v zbornicah je bil sprejet tudi načrt za splošno osemurno delo v tej državi, kar povzroča v buržoasnih krogih seveda mnogo viharja. Sploh pa se vrši po vseh delih Združenih držav silno gibanje za postave glede skrajšanja delovnega časa, starostno zavarovanje in druge slične reforme, katere si je evropsko organizirano delavstvo priborilo že pred desetletji.

Praveci vihar pa je nastal glede ruskega vprašanja. Hearsotvi časopisi približejo zadnje dni nadvse zanimive članke izpod peresa znanega čikaškega poročevalca za New York American Post, H. R. Knickerbockerja. Znanja revija The Nation pa članke ameriškega inženirja Ruckeyserja, kateri gradi v Rusiji ogromno asbestos industrijo in se je nahajal v tej deželi tri leta.

Sele iz teh člankov se razvdi velikanski vpliv že tega, razmeroma malega napredka delavske republike na svetovno gospodarstvo in na splošni ustroj kapitalističnega sistema širom sveta. Človeku se zdi, kakor da čita povesti "Tisoč in ena noč", da ves začuden zre na ta orjaški boj, ki je še le v prvih razvojih, pa že povzroča majanje in krčenje temeljev kapitalističnega družabnega reda. Članek niso nikak slavospevi sovjetskega sistema, še manj pa pretiravanja v enem ali drugem oziru, temveč predstavljajo samo suha dejstva, navedena v pristno ameriškem bizniškem tonu in so baš zaradi tega tembolj učinkoviti.

Koliko zanimanja vzbujajo ti članki, nam priča že dejstvo, da pljejo o njih skoro vsi ameriški časopisi, da se bavijo s podrobnostmi številne znamenite organizacije, gospodarske in politične, križem države. V tukajšnjem oddelku Wisconsinice univerze, kjer se nudi brezplačno izobražbo profesionalnih osebam kakor tudi lajkam, se vrše sedaj dnevno posebna predavanja, oziroma debate glede teh člankov in sovjetske Rusije v splošnem. Dr. Purin, rodem Rus, ki pa ni komunist, predava vsak teden parkrat, obenem podučuje številne učence o ruskem jeziku. Obiskovalcu teh tečajev se nudi prilika, da se prepriča o splošnem in intenzivnem zanimanju za "rusko vprašanje."

Pred nekaj dnevi na primer (predno so prišli izhajati omenjeni članki), se je vršila v razredu dr. Purina zanimiva debata: "Private or Public Ownership", v teku katere je eden izmed učencev, tehnik po poklicu, navedel sledeči slučaj iz lastne prakse: Gotova družba v Milwaukee, ki izdeluje gotove vrste motorje, prodaja te motorje potom trgovcem na drobno, povprečno po 150 dol.; produkcijski stroški za vsak motor znašajo 45 dol., ostane torej od izkupitvene vsote 105 dol. kot neposredni dohodek, toda ta dohodek se deli zopet sledeče: Prekupte na debelo, to je trgovci, kateri kupuje motorje na debelo, dobi 30 odst.; za oglaševanje je preračunano za vsak motor 20 dol., trgovci na drobno dobi 15 odst., "sales manager" zaposlen pri družbi, pa 10 odst. Torej znašajo prodajalni stroški 75 odst., 25 odst. pa ostane družbi kot čist dohodek. Ker pa je "sales manager" v vseh slučajih skoro eden izmed glavnih delničarjev družbe, se odbije dotičnih 10 odst. od skupnih dohodkov družbi (v mnogih slučajih več), kar pomeni znižanje dohodninskega davka družbi.

Dr. Purin je nato primerjal

sovjetsko vladu kot edino prodajalko za vse industrijske izdelke, ki prodaja naravnost konzumentu, torej brez vseh prej omenjenih stranskih stroškov in mastnih dohodkov za posamezne osebe in brez drugega oglaševanja, ker je nizka cena sama najboljša reklama. Posledice si lahko izračuna vsakdo sam.

Ali je torej čudno, ako Rusija prodaja po nižjih cenah? Ta primera pa je bila dana v zelo majhni obliki.

V drugi debati je prišlo na dnevni red vprašanje glede nesmiselnega uničevanja produktov v Ameriki, katerega ne bo Rusija nikdar poznala. "Waste in American Industries" — tudi o tem je govoril dr. Purin. Primera: Ko so prišli visoki ženski čevlji v Ameriki "iz mode" se je po površnih računih dognalo, da se je uničilo in zavrglo okrog 30 milijonov parov novih, deloma pa več ali manj nošenih čevljev za moške in ženske. Zagovorniki sedanjega reda so ugovarjali, češ: To pomeni vendar "stimulacijo" za industrijo; čimveč se uniči, temveč je potreba. Dr. Purin in drugi so ugovarjali: Dobro je to morebiti v deželi, kjer se producira za profit posameznikov, torej v kapitalistični državi, toda vseso pa je to uničevanje delo človeških rok. Moda je kapitalistična bolezen in je potrebna. Ker se je uničilo in zavrglo toliko čevljev, je vladala prosperiteta v čevljarstvu in usnjarski industriji, toda kaj je imel delavec od tega? Začasni zaslužek, kaj ne? Ako bi ne bilo nove mode, bi ne bilo zaslužka, ker bi se rabilo stare mode čevljev. Res je to po kapitalistični logiki dobro, toda v deželi, kjer se ne izdeluje za privatni profit, temveč za potrebe ljudstva, pomenijo prenapolnjena skladišča za delavstvo skrajšanje delovnega časa, za ljudstvo in državo v splošnem pa nakopičeno bogastvo. Ta primera velja za vse slučaje kapitalistične nadprodukcije.

V Hearsotovem dnevniku "The Milwaukee Sentinel" je bil glede Knickerbockerjevih člankov priobčen dne 21. m. uredniški članek, ki končuje s sledečimi pomenljivimi besedami: "V teku časa postaja jasnejše, da mora ta boj pomeniti boj do konca. Rusija se zelo hitro oblikuje za tveganje industrijalne vojne z vsem svetom, vojne, kakršne še svet ni doživel."

Ali je to grožnja oboroženega napada vseh imperialističnih sil? Vsekakor da ta silni vihar mnogo misli. Te dni odputuje iz Milwaukeeja prva skupina hrvatskih delavcev v sovjetsko Rusijo; številni drugi gojijo slične načrte. Iz države New Mexico in Colorado je odpotovalo zadnje mesece veliko številno, povečini ruskih premožarjev, v Rusijo in pričakovati je, da se bo izseljevanje iz Amerike zelo razširilo, kakor hitro bo končan petletni, (sedaj štiriletni) načrt.

Nesmiselno bi bilo ugovarjati takemu početju; človek, ki je brezposeln dolgo mesece in vidi, da ga čaka v bližnji bodočnosti beda in strašna skrb za obstanek, tak človek gre kamorkoli, samo da upa na rešitev, zakaj bi potem ne šel baš v Rusijo? Toda nedvomno je, da čaka mnoge razočaranje. Ako "Radnik" prepeva o Rusiji kot delavskem paradizu, še s tem ni rečeno, da je to resnica. Rusija je danes v primeri z razmerami v kapitalističnih državah res nekaj delavski paradiz, toda le za idealiste, za one, kateri se zavedajo, da jih čaka pionirsko delo, da bo treba prenašati pomanjkanje raznih udobnosti, na katere je delavec v tej deželi kolikor toliko navajen. V Donski kotlini, na primer, je sovjetska vlada zgradila tisoče lepših, udobnih domov za premožarje in druge delavce, toda mnogi se morajo zadovoljiti še vedno s slabimi, tesnimi stanovanji — razvoj je pač prehitel vladu, ki ima gotovo dobro voljo predvsem v tem oziru. Oni, ki se mislijo iselstili, morajo predvsem upoštevati, da je sovjetska vlada primorana, vsaj dokler ne bo

štiriletni načrt izpolnjen, izvažati v tolikih množinah, da krije uvoz onih številnih izdelkov, ki so neobhodno potrebni za izvedenje načrta. Sele potem bo vlada pričela z drugim načrtom, ki bo predvsem namenjen izboljšanju življenjskega standarda ruskega naroda.

Tako vidimo na vseh straneh silne dogodke, ki pretresajo svet. Le kdor čita vse to in sodi, upoštevajoč vsestranske znake in pojave, vse posledice in vire, le on je v položaju razumeti vse to in zapopasti vsaj deloma, neizmerni pomen in dalekosežne posledice teh orjaških bojev umirajočega kapitalizma in poroda novega družabnega reda.

Spartak.

"Na St. Clairju nič novega"

Cleveland, O. — Naš mili slovenski narod v slovenski metropoli je še le skozi več vrst domačih kriz, potresov, sunkov in škandal-katastrof. In vse je ta žilavi in mili narod prebolel in vstal ojačan in pojačan — kakor Fenika iz ognja in poletel v zračne višave. Ampak naš mili slovenski narod v naši mili metropoli ni kar tako meni nič tebi nič sfrčal pod sinje nebo liki Feniks. Ne! Toda vstal je ves pomiljen iz silnih in ljutih bojev, ki so divjali na narodni fronti. In baš sedaj je vse mirno.

Nastalo je premirje in filistri si lepo mapejo roke samega narodnega veselja. Naš mili slovenski narod se raduje, ker mu je zasijalo toliko zaželeno sonce zadovoljstva in sprave. Rado Samov je dal svoj medicinski žegen, ki je čudodelno vplival na razburjene živce naše razburkane metropole — in Bosna je mirna.

Ponavljajoče se praske, ki se jih še tu pa tam vidi, so le še iskre, ki so ostale od žigajočega ognja nabitih pušk.

Na St. Clairju ni nič novega, namreč na naši narodni fronti.

Tako je navidez. V resnici se pa še kuha in vre, kajti želja po maščevanju v nekaterih milih rojakih je še vedno močna, da se o prvi priliki porabi strateški teren ter da se udari "sovražnika" v živo. Kajti zmaga, ki so jo bili pred par tedni deležni napredni delavski krogi v naši mili metropoliški naselbini, je silno zadela tožitelje, ki so v sveti jeziki skušali ugledati resnično delavski pevski zbor. Njihova tožba je bila pravi bumerang, ki jih je močno udaril nazaj: bumf!

Sedaj se pene jeze, mesto da bi priznali svojo napako, ki je velika, a kljub temu bi jo lahko priznali in skušali popraviti, če so gentlemani. Potem bi se šele lahko reklo: Na St. Clairju ni nič novega. Upajmo, da bo ta skupina prišla do tega spoznanja, ter bo rekla: mea culpa, mea maxima culpa! In pokanja jo konec. Nič več ne bo bumfjanja. (Nastala bodo nebesa na zemlji. In Rado Samov si bo veselo pogladil plečasto glavo, zavedajoč se dejstva, da je on veliko pripomogel — z njegovim "ajzenpomarskim socializmom", da je v metropoli mir.)

Ker drugi navadno pričenjajo dopise z običajnim: delavske razmere so slabe, jaz pa moj dopis končujem s tem: delavske razmere v metropoli so pod ničlo, kakor povsod drugod po širni Ameriki. Vsi del splošnih slabih razmer pa zaenkrat tudi ne bom

v Prosveti pošiljal pozdravov nikomur, tudi Radotu ne, saj on se itak zna sam pozdraviti, ker je za to študiral.

Remarkov stric.

Bojeviti župnik

Sheboygan, Wis. — Pravzaprav naš župnik rev. Jakob Černe ni le bojeviti, ampak skrajno predren. Saj ste čitali v Prosveti dopis, kako je na pokopališču ta inteligentni grod nastopil proti našim rojakom, ki so hoteli ob odprtem grobu nekega umrlega sočlana posloviti se od pokopnega po jednotlivih pravih.

Well, to je tisti reverend Černe, ki se je nekoč ovekovečil z znanimi priimki, ki jih je dajal rojakom. On je namreč tisti kravjopotičar, ki se je tudi hudoval nad gospo Pavlo Lovšetovo, ker je v starokrajem časopisu zapisala, da govore slovenski šolarji v njegovi farni cerkvi neko slovensko havajščino. In prav po pobalinsko jo je takrat nahrulil. Na sličan način se je že večkrat proslavil. No, in sedaj je za eno odlikovanje bogatejši.

Farani v Sheboyganu se kar čudijo njegovemu početju. Najprej je poklical policijo na pomoč, a ker mu je ta odrekla pokopališče, da bi ugodila njegovim kapricam, se je pa sam toliko "okorajšil", da je bil pripravljen na pretep na pokopališču, katerega je on sam pred par leti blagoslovil. Morda se sedaj keša svojega nelepega dejanja, morda pa ne.

Vsekakor je treba dati našim naprednim rojakom priznanje, ker so v takih okoliščinah in v takem momentu ohranili hladno kri ter so rajše ostali mirni, kot da bi se pustili izzvati na pretep pri pogrebu svojega sobrata in sočlana. To je pač dokaz, da se naši napredni rojaki udeležijo dobro iz našega slovenskega delavskega časopisa ter da so mnogo bolj inteligentni kot naš reverend, ki je pred leti svojim čitateljem v "Gladiatorju" prodajal kravjopotičarsko izobrazbo in se oglašal za Prešernovega potomca. — Ljubljancem.

Poziv na shod

Bridgeport, O. — Bridgeport, O. Ker depresija tare delavstvo na vse načine in ker se ne vidi druge rešitve kot to, da se organiziramo v pošteno delavsko stranko, ki je socialistična stranka. V ta namen se sklicuje shod za organiziranje soc. kluba JSZ v Salemu, Ohio. Shod se bo vršil v zborovalnih prostorih društva št. 476 SNPJ dne 14. junija po društveni seji dopoldne.

Vabi vse rojake in rojakinje živčice v Salemu in okolici, da se tega shoda udeležijo. Kajti, ako hočemo, da se kdaj rešimo tiranije in izkoriščevanja, v katerem se nahajamo, se moramo sami rešiti potom dobre delavske stranke. Kapitalisti nas ne bodo rešili, ako ne bomo sami delali, da se odpravi sistem, v katerem se nahajamo. Ako že sami sebi ne priborimo boljših razmer, delujmo da saj naše otroke, mladino, pripravimo na pravo pot. Zato ne prezrite 14. junija. Pridite vsi od blizu in daleč, stari in mladi.

Joseph Snoy, tajnik vzhodnoohijske konference soc. klubov in društev Prosvetne matice.

Listnica uredništva

Milwaukee, Wis., Jugosla v Orch. — Dopisi brez podpisa se ne priobčajo.

Za svobodo Italije!

(Nadaljevanje.)

Antifašisti, pokopljimo vse naše snove prepire! V imenu Matteottija, Sozija, Ardole in Don Minzonija združimo se in borimo se z eno deancio in z enim srcem! Zivela vseh antifašistov!

Zakaj nismo komunisti. — Komunisti voditelji nasprotujejo naši organizaciji, da naš program ni komunističen, pa svetovni delavcem, naj se nam ne pridružijo. Pa se tiho. Revolucionarna organizacija ne postavi programa ene same stranke. Ako to storili, nam vsi ostali antifašisti, ki pripadajo beniški stranki, obrnejo hrbet. Če hočemo enotno fronto, moramo začasno opustiti antifašisti program in se posvetiti najnujnejšim potrebam.

Komunistična revolucija ni še mogla, Italiji — in če bi bila mogoča, bi bila katastrofa. Italija je revna dežela, preveč obdana in brez tujih zakladov in brez kmetstva. Italija mora uvažati iz tujine 20 odst. pšenice, 15 odst. mesa, 90 odst. bomb, 80 odst. volne, 95 odst. premoga, 99 odst. neralnega olja, 53 odst. vseh kovin in 99 stotkov bakra.

Komunistična revolucija, če bi bila mogoča, bi mogla trajati le par tednov, bi mogla živeti, razen ako bi v istem času bruhnila enaka revolucija tudi v Franciji, Angliji. Na Francoskem pa komunistična stranka stalno izgublja tla in na Anglijski ima ta stranka komaj 3000 članov. Kje je rej garancija za zmago?

Italijanski komunisti seveda pravijo, je garancija v Rusiji. Ampak Rusija je d in — absorbirana v svoje delo, ki ji ne dopuščajo niti aredvesta za oborožene intervale na drugem koncu Evrope. In ali moremo jeti, da bi Rusija pomagala italijanskemu letariatu, ko pa vidimo, da danes pomaga čististi diktaturi? Medtem, ko italijanski komunistični voditelji Gramsci in Terracini neta v ječi že toliko let z dvema tisočema drugih komunistov vred, sklepa ruska komunistična vlada pakete z Mussolinijem! Sovjetske vojske misije imajo prost vstop v vojske lastnice in mornarične pristane v Italiji, s silnična flota salutira sovjetski zastavi in sovetska fašistični in sovjetski zunanji komisar trinov konferira s fašističnim zunanjim ministrom Grandjem v Milanu in lakonično znanja svetu, da so odnošaji med komunisti Rusijo in morilskim fašizmom "ekselent". Komunistična internacionala lahko nap ekonomski boj kot fašistični Italiji, toda komunistična država, država ruskih delavcev in k tova, daje važna naročila fašističnim industrijam. Tako je Italija postala glaven izvor nega materiala za sovjetsko Rusijo. Skar je že tako velik, da ga niti italijanski komunisti ne morejo več ignorirati; sicer skušajo siljo zagovarjati, toda zagovor je tako slab, prezoren, da je jasno, da jih jezi in skrbi bežasto početje v Moskvi. Italijanski komunisti so celo primorani priznati, da Italija proletariatu ne more pričakovati ničesar od sije! Kljub temu čakajo na komunistično volucijo!

Ni nam treba povdarjati trpljenja žrtev, ki bi jih prinesla komunistična revolucija Italiji. Blokada bi v par tednih porušila lakoto in smrt milijonov in — zastoj. tragediji vojne in tragediji fašizma bi bil munizem še večja in groznejša tragedija Italijo. Kdo bi jo prenašal? Po prvih razranjih bi se delavci in kmetje znova vrgli v ročje fašistično-klerkalne protirevolucije, katere bi ne bilo več dolgo, dolgo izhoda.

Iz teh razlogov "Pravičnost in svoboda ne more — dati salutira komunističnim politikom — sprejeti komunističnega programa! Mi pravimo: *strmoglavimo naprej fašizma*. Ko bo ta enkrat na tleh, ima ljudstvo svobodo da izvoli komuniste na krmljo, če hoče. A morejo komunisti pri volitvah za ustavodajno skupščino pokazati, da so v večini, bodo li trolirali skupščino — in mi bomo prvi, ki priznamo pravico oblasti. Prej pa ne.

Revolucija svobode. — Izvojimo najprej svobodo! Svoboda, ki je kruh, ki je cloveč pones, ki je pogoj vsake spremembe in vsa ga napredka in ki je in ostane pravica. Ljudje, ki vam pravijo, da je svoboda brez mena, prazna beseda, za katero se ni vredno žrtvovati. Ali je to res?

Ne verjamemo. Vsi ljudje v vseh zgodovinah in brez malega, vseh narodov svetu so se navduševali za svobodo. Razlo med ljudmi in živalmi je baš v hotenju svobodnega življenja, življenja pod vodstvom zuma in pravičnosti. Fašizem, ki nas je opal svobode, je nas naučil, da svoboda šele prav cenimo in ljubimo. Dokazal nam je, da prav je imel Matteotti, ko je rekel: "Svoboda je kakor zrak. Dokler prosto dihamo, opazimo zraka niti njegove vrednosti, ampak če nam ga zmanjka, tedaj vemo, da zmanjkuje življenja!"

Svoboda znači, da je naš dom zavarovan pred kriminalnimi bandami; pomeni kruh, ga mirno zaslužiti pod zaščito zakona; pomeni pravico za nas kot za naše nasprotnike pri nepristranskim sodnikom; pomeni, da nas šikanirajo vsak dan neodgovorni tirani in raniči ter ne plenijo našega zaslužka pod pretevatami, ne da bi nam povedali, zakaj to; pomeni, da smo varni pred barbarizmi; pomeni, da pridejo čez noč in nas privežejo življenje ali smrt na oligarhijsko brigandov pustolovcev.

(Dolje prihajajo!)

—Fotografirano.

Vojske čete, ki so bile poslone v Harlan, Ky., da razorože kompanijske bande, se zdaj izrabljajo za skrušenje stavke izstradanih rudarjev. Pet rudarskih voditeljev je bilo aretiranih in morda bodo obtoženi poliga in umora.

Vzlet v stratostero

govornik Milčinski pa je razložil:

mladih ljudi.

**Alli ste naročeni na dne-
nik "Prosveto"? Podpiraj-
te svoj list!**

Dne 2. aprila letos se je zgodilo, da je na Dunajski cesti bosanski delavec Ibrahim Hamzić, ki je bil član Strajnarjeve družbe, prišel v pisarno in je Strajnarja čez tri ure razgovora prepričal, da se mora odločiti, ali bo Strajnarjeve družbe član. Strajnar je bil v pisarni pri velikem izdihu in takoj po razgovoru je Hamziću povedal, da bo njegova dnevnica 200 krp, če bo prišel na Martinskimi cestami. Razgovor je bil pretepač, so se moral prihodnjič zglasiti na sodišču. Strajnar je prišel, Bosanec Ahmedovič, katerega je Strajnar prišel na glavi, pa ni bilo. Ko so ga potem Strajnar vračal s svojimi družbo pijan proti domu po Dunajski cesti, so ga opozorili, da ga pred njimi tisti Bosanec. Strajnar je stopil za Bosanec, današnjim obtožencem Hamziću, in je videl, da ni ta Bosanec, ampak Ahmedovič. Po sčuvanju njegove družbe pa je stopil k Hamziću, češ, da ima z njim nekaj govoriti. Hamzić pa se je prišel k Strajnarju umaknil na drugo stran ceste. Strajnar je šel k njim in pri tem je Hamzić iztekel iz žepa nož ter ga porinil v Strajnarju v pljuča, ga spejznil ter šel dalje. Strajnar je padel v nezavest, v bolnici pa je umrl tri ure umrl.

Hamzić je stal včeraj pred magistratom senatom na sodišču v Ljubljani. Zagovarjal se je, da je ravno prišel v silobranu. Toda državni sodnik je dokazoval, da ni prišel od povoda za nikak silobran, ampak gre za navaden uboj. Zagovarjalec Mikinski pa je razločil,

Ljubljanci občudujejo prvi traktor. — Ljubljana doslej ni videla traktorjev in v naši državi jih je menda zelo malo, in šetisti so bolj nedolžne sote. Včeraj pa je večja množica dijakov s tehnike in tehnične srednje šole, zastopnikov gradbenega urada, profesorjev in inženirjev občudovala delovanje modernega ameriškega traktorja, ki ga je prejel ljubljansko zastopstvo Harley Davidson družbe. Dva ameriška inženirja sta s tem modernim traktorjem razkopala travnik za kolodvorom in speljala preko njega cesto. S plugi je razkopan zahtevano progo, potem pa razjedal zemljo ob straneh in jo metal v sredo ter obenem stlačil zemljo tako, da je v nekaj urah bila sredi travnika lepa, vsobečna, napeta cesta. Popoldne pa so s manjšim traktorjem orali in se je poizkus prav tako dobro obnesel. Harley Davidson družba misli pač razpečati v naši državi nekaj svojih čudotvornih traktorjev. Za velika posestva, oz. za veleposestnike bogatince bodo ti le traktorji vsakakor v korist, saj napravi v enem dnevu več kot skupina delavcev več dni. Toda kaj bo z našimi poljedelci in delavci? Vse te tehnične iznajdbe bi morale služiti človeku in mu lajšati življenje, a jih kapitalisti izrabljajo proti delavstvu.

Zrtev materinstva. — Pred nekaj dnevi je umrla v ljubljanski bolnici žena župana na Vačah pro-

ki ga ne morejo nikamor razpe-
čati.

Sekcija društva vojnih poba-
bljencev v Postojni je imela ob-
ni zbor, na katerem je razlaga
udeležencem občinski načelnik
Zannoni, kako morajo biti hval-
ni vladi za vojne pokojnike.
Svojo vdanost ji morajo izkazo-
vati z izključno rabo in z razši-
jevanjem italijanščine v obme-
ni coni.

Meseca marca je bilo v tržaš-
kem pristanišču skupnega pro-
meta 3.721.478 kvintalov napram
3.973.039 kvintalov v lanskem
marcu. V letošnjem prvem če-
trtletju je bilo skupnega pro-
meta 10.342.515 kvintalov na-
pram 12.006.744 kvintalov v lan-
ski enaki dobi.

Iz Furlanije prihajajo leto z-
letoom kobilice v goriško pokra-
jino in so napravile lani polje-
delcem veliko škodo. Sedaj na-
znajajo iz Vidma, da so se leto-
še pojavile kobilice v onih obči-
nah kakor lani in ker je bila zi-
ma mila, se je bati, da jih bo le-
tos izredno veliko.

V Gorici in okolici je bilo iz-
vršenih v zadnjih mesecih izre-
do mnogo prav drznih tatvin bi-
cikljev. Kvestura je končno od-
redila obsežno zasledovanje ta-
tov in pri tem je našla v Rabs-
tišču št. 5 v podstrešju celo vr-
sto ukradenih koles, katera so
tam popravljali in jim dajali
drugo barvo. Aretiranih je ve-
le mladih ljudi.

narodniški poklic, ampak se hoče dejestvovati le v svobodnih poklicih.

1981

RAZNE ZANIMIVOSTI

Prvi maj v Zlinu

V Zlinu na Moravskem stoje zmogocene fabrike za izdelovanje obuval. Lastnik teh fabrik je znani Tomaž Bat'a.

Delavci tega ogromnega podjetja so praznovali praznik 1. maja na svoj poseben način. Najprej so se zbrali na ulici, nato pa so se z avtobusi šli do železnici, z avtobusi itd. nad 80.000 ljudi, da sodelujejo v velikem tekmenskem sprevedu skozi mesto. Slavnostni govor je imel Tomaž Bat'a sam, ki je rekel med drugim, da o kakih gospodarskih krizah v čevljarški industriji ni nihče govorila, ker nosi dandanes koži maj 6 odstotkov vseh ljudi do konca leta. Vsi drugi pa hodijo v krog bosi ali pa slabo obuti.

Med sprevedom so krožili na mestom Bat'ovi aeroplani, po sprevedu pa je dal Bat'a prireditelji obed za 63.000 oseb. Pojedli so 26.000 porcij mesa in 360.000 pomaranč poleg raznih drugih dobrot.

Tihotapstvo z mrtlici

Londonski listi objavljajo senzacionalne vesti o tihotapstvu trupel v svetovni vojni padli angleških vojakov. Dojocbe brit

Na sliki je jetnikar Holoh
je Tom Mooney zaprt. Jetnik
naugh, ki je porodila otroka v
ne. Mooney, o čegar nedolžn
vedno zaprt.

—Federated Pictures.

...n v San Quentinu, California, kje
...r daje pomilobčenje Mariji Kavi
...poru. Obsojena je bila radi tatv
...sti ni več nobenega dvoma, je l

Samo v primeru, da bi bal zasnelo v gorovje ali nad ka-
jezero, se mi zdi, da balast
bo zadoščal. Če se to pripe-
lo, ne treba pač žrtvovati nekaj to-
nih instrumentov. Za vaako to-
ko naključje pa vzamem sebi
tudi še razmeroma lahko vi-
šinsko vrvi iz več vzporednih te-
kkih konopeev, ki je le na lah-
privezana na gondoli. Ta-
kom v silih lahko odvrget po-
sredne konopce, za primer pa,
se sami kar zataknejo in od-
gajo pa tudi ne bo posebne šk-
de.

Lastnik balona, ki nosi ozna-
ko "FNRS", je belgijska "Fon-
National de la Recherche Scie-
tifique" (Nacionalna ustanova
znanstvena raziskavanja). H-
lon je bil zgrajen na mojo pro-
njo in mi ga je društvo izroč-
v svobodno uporabo, in le j-
sam sem upravičen, da ga v-
dim. — Zis.

**Ali ste naročeni na dne-
nik "Prosveto"? Podpiraj-
avoj list!**

Erich Dwiiger:

Armada za žičnimi plotovi

Za Prosveto prevedel Tone Seliskar

Sedaj pa še to... Nihče ne govori. Schnarrenberg škrt z zobmi, nemirno miga z brki, gube na njegovem nizkem čelu so globoke zarezane. Seydlitz mirno kadil cigareto.

"Da, te njihove kazni zaslužijo posebno poglavje," pravi enoletnik s sosednje prične. "Nekoč sem prejel v navzočnosti komandanta petdeset udarcev z nagajko, ker sem ga pre- slabo pozdravil. Poprej so me slekli... Štiri tedne sem ležal v bolnici..."

Nekdo drugi pripoveduje: "Nekoč sem se del šest dni v arestu brez jedi in vode! Po- zabili so name. K sreči je bila luknja, v kateri sem čepel tako vlažna, da je kar curkalo s sten. Da ne bi lizal stene, bi poginil..."

Tretji: "Nekoč so me zaprli brez vsakega vzroka. Tri mesece sem čepel v katorgi med podganami. Ko so me spustili in sem jih vpra- šal, čemu so me zaprli, mi ni znal nihče pove- dati vzroka, zakaj bi skoraj poginil v tisti prokleti katorgi..."

"Ali smo popolnoma brezpravni?" škrt Schnarrenberg.

"In to se je zgodilo teden za tem, ko je kontrolirala zastopnica nevtralne sile naše ta- borišče," je pristavil Seydlitz. Vem, on bo naj- težje pozabili te udarce! Dasiravno nič ne to- ži o bolečinah. Mogoče baš zaradi tega..."

Naslednjega dne je prišel nepričakovano k meni artilerist. "Praporščak," mi je dejal za- molko. "Vedno sem sovražil vojaštvo, sem moral sovražiti, in ga bom še sovražil... Za- kaj mi moje življenje, sicer pa kaj bi vam raz- lagal! Toda če ne bi imeli v Tockojem Schnar- renberga med nami... In našega Seydlitza, ko je prišla Švedinja... In včeraj — ali ste opazili? Naši najslabši so vzdržali samo ker sta onadva vzdržala... Kakor v bitki... Ka- kor da sta iz železa, brez čustev..." Tako se mi je zdelo, da mi je moral to priznati.

Pred kratkim je prišel Schnarrenberg da- jati navodila vsem oddelkom, kako morajo skrbeti na red in snago. "Ako ne bomo sami tega izvrševali, nam ne bo nihče drugi!" je dejal. "Sedaj preveč dobro vemo, da nas ho- čejo Rusi ugonobiti, kaj ne?"

Odredil je, da se mora vsakdo dvakrat na dan očistiti uši, enkrat umiti, na potrebo le na določene prostore hoditi. Paziti morajo na uniformo in se spodobno obnašati! Ohraniti se moramo kolikor mogoče krepke in sveže!" je dodal svojim odredbam. "Če že zaradi nas sa- mih ne, tedaj zaradi domovine, za katero trpi- mo!"

Povedali pa so mu, da je povelje tako, da ne sme nihče obratiti uši. Nekoč je namreč opazil neki general ujetnika, ki je obratil uši, pa se je nad tem neestetičnim prizorom tako razburil, da je strogo prepovedal kaj takšnega opravljati v tem taborišču...

Naletel sem na nekega rojaka iz Schles- wigholsteina. Bil je nekaj časa ujet na otoku Naginu v Kaspiškem morju. To je pust, skal- nat otok, ki bi se po naše imenoval "otok kač". "Nič vode nismo imeli tam, morje pa je bilo preslano. S čolni so nam morali voziti pitno vodo s celine. Če pa je razajal vihar, smo ča- kali po ves teden narjjo... Od tritisoč mož jih je poginilo v šestih tednih dvatisoč... Nazad- nje smo se hranili s kačami, ki jih je tam pol- no... Zrli smo jih s kožo in kostmi..."

Na prični, kjer so enoletniki, govore o vojni. Prepričajo se in nihče ni več vnet za-

njo. Nekdo pravi: "Človek, za katerega vemo, da mora prodati, mora prodati pod ceno... Tako je z vojno. Narod, ki je tako napredo- val, da hoče za vsako ceno ohraniti mir, nima miru pred drugimi manjšimi narodi! Tako je v življenju posameznika, kakor v življenju na- rodov... Države, ki se nikoli ne branijo, iz- rabljajo... Potem pa: Mir drži v rokah le močnejši..."

"Da!" pravi profesor, "to je res! Resni- ca pa ni vedno pravična... Zame ostane člo- vektvo toliko časa na stopnji živali, dokler bo smatralo vojno kot edino sredstvo za porav- navanje sporov! Divjaki se ubijajo med seboj, kadar se sprejo. Kadar civilizirani državljani udari ali ubije svojega soderžavljana, pravijo, da je surov in nekulturen... In kar ne smeta dva državljana — tega ne smeta tudi dva na- roda!"

"Vi zamenjujete dejstvo s ciljem!" pravi hladno Seydlitz.

Dobil sem Poda na stranišču. Sedel je s poparjenim izrazom na eni izmed ozkih lat, ki so obkroževale ogromno greznico. Če dolgo sedi na teh ozkih latic, te režejo v meso in tudi varne niso preveč.

"Že od jutra sedim tu," pravi Pod ne- voljno. "Pa gre kar vedno od mene. Sama voda..."

"Tudi meni se ne godi nič bolje," sem de- jal. "Človek mora ure in ure čepeti na teh la- tah!"

"Dajmo se javiti za delo, praporščak! S temi pomijami tu si bomo popolnoma uničili naše čreva. Nam pa je treba zopet enkrat po- štene kmečke hrane: jajca, mleka, slanina..."

"Da, Pod, toda kako naj to napravimo?" "Ah, javimo se za kmečko delo! Rekli bo- mo, da je to naš poklic!"

"Seveda, ti se na to razumeš... toda osta- li ne!"

"To nič ne stri! Vsega tega vas bom ro- no sam naučil. Sicer pa..." Globoko je zdi- hnil. "Veš videti moram zopet enkrat žito in živino ter polja... Ah, prav rad bom za vas vse delal!"

"Dobro," sem dejal. "Poskusimo, Pod! Še danes se bomo javili!"

Ko smo poizvedovali, kako se živi na de- želi pri kmetih, nam je pripovedoval neki Av- strijec, da je pri kmetih dobro, samo na graš- činskih posestvih, pa da je strašno. "Delal sem na velikem kmetnem posestvu, pa je bilo hujše kakor v svinčeni rudnikih," nam je prav- il. "Delali smo ob pasji hrani toliko časa, da smo se zgredili. Ko so nas poslali nazaj v ta- bor, nas tu niso hoteli prevzeti. Zdrave smo dali, zdrave hočemo nazaj! so dejali v taboru. Najhujše pa je bilo pretepanje... Če kdo ni mogel nič več delati, so ga z bičem toliko časa, da je obelzel v krvi... Če se je onesvestil, so počakali, da je zavedel in so pričeli znova... Toda, kakor sem že rekel, pri kmetih pa se ži- vi kakor doma..."

Sedem se nas je javilo: Pod, Brunn, Blank, artilerist, huzar, Kapelj. Oba Bavarca sta kmečka sinova in sta silno navdušena za delo. Prav rad sem jih vpisal v listo, ko sta me pro- sila. Bo vsaj nekaj pravih kmetov med nami, sem si mislil.

(Dalje prihodnjik.)

Panteleimon Romanov:

Pasje življenje

Gospodinja je delala na vrtu, ko je prišla njena pečakinja in ji povedala, da je prišlo v sta- novanje nekaj moških, ki spra- šujejo po njej.

"Kaj mi pa hočejo?" je vpra- šala začudeno.

Nekakinja ni vedela odgovora. Neka soseda se je oglašila: "Bog si ga vedi! Morda hočejo zmeriti sobe?"

Gospodinja se je že hotela prekrižati. V strahu pred tujci ki so vpraševali po njej, je po- zabila to storiti. Odprija je usta in poslušala sosedo, ki je hitela pripovedovati:

"Eh, tudi k sosedovim so pri- šli ljudje z metri. Zmerili so sobe, potem so jih pa vrgli iz stanova- nja. Dejali so, da se kubatura ne ujema..."

"Res je, zmerom govore o ne- kakini kubaturi... Vrag jo vzemi!"

"Veste kaj, soseda, morda so pa prišli, da preiščejo stanova- nje? Bog ne daj, da bi jim kak- šno reč skrla. V tem primeru ti vzamejo vse, kar imaš..."

"Ah, človeka lomi strah, že preden jih je videl..."

Gospodinja je zavila roke v predpasnik in razburjena odhi- tela proti hiši. Na pragu so stali trije mladi moški. Vprašali so jo:

"Ali ste vi gospodinja?"

"Oprostite, jaz sem," je rekla preplašena ženska in pogledova- ja zdaj tega, zdaj onega.

"Prišli smo, da pregledamo va-

še stanovanje, državljanka. Od- prite vrata."

Bog ne daj, da bi oklevala ali se jim celo postavila po robu! Toda slušaj je napesel, da je tisti mah prihitela perica, ki je šep- nila prestrašeni gospodnji na u- ho:

"Vprašaj jih po izkaznicah."

Gospodinja se je prestrašena ozrla naokoli. Imela je za na je- ziku vprašanje o legitimacijah, a v zmedu ga je pozabila izreči. Te- daj pa je že eden izmed gostov, mlad fant v kožuhi, potegnili meter in se obrnil k tovarišem ter zamrmral med zobmi:

"Ta je že naša."

Gospodinja je to še bolj zbe- gal. Besed, ki jih je bil rekel fant z metrom tovarišu, ni razu- mela. A bila je prepričana, da je rekel nekaj važnega. Da bi se o- pravila fantu, ki jo je zdaj po- gledal od strani, je dejala:

"Batjuška, ali naj rečem onim radovedneštem tam-le, naj se od- stranijo?"

Fant se je namrdnil:

"Pusti jih, ni treba. Čim več ljudi, tem več javnosti." Potem se je obrnil k tovarišu: "Izmeri zidi!"

Nagovorjeni tovariš je začel meriti. Gospodinja je z veliko za- skrbjenostjo opazovala njegovo početje. Mahoma je padlo vpra- šanje:

"Kaj pa imaš v kovčegu?"

"Nič, batjuška, samo perilo. Nič drugega..."

"Odpri!"

"Oprosti, batjuška, zdaj mi"

prihaja na misel, da sem včeraj

zaklenila semle dva koščka mi- la... in menda tudi malo mo- ke..."

Odprija je kovček.

"Kaj pa ta sladkor?" je vpra- šal fant v kožuhi. Obraz mu je postal mahoma strog in mračen.

"Da, da, batjuška, tudi malc sladkorja sem skrla... da ne bi ga mišl uničile."

"Kdaj si ga skrla?"

"Včeraj, predvčeršnjim... Prišedem, da je gola resnica."

"Izmeri kovčeg!" je velel fant v kožuhi tovarišu z metrom.

"Zdaj nam pa pokaži shram- bo!"

"Kaj pa kovčeg, batjuška? Ali ostane meni?"

"Pa naj ostane tebi!" je rekel kožuhar in sopil proti shrambi. Tam so takoj opazili še dva kovčega. Gospodinja se je za- man trudila, da bi enega skrla.

Kožuhar, ki je bil očividno pred- sednik komisije, je bil videti ze- lo lokav in prebrisani. Zahteval je, da mora tudi ta dva kovčega odpreti. V njih so našli moko in sladkor. Žena se je kar za srce prišla, tako močno ji je utripa- lo, vendar pa se je skušala ob- vladata, da ne bi vznemirila ko- misarjev.

Tedajci pa je vsem zastala sa- pa. Gospodinja je mislila: Zdaj pa poreče: Zaplenjeno! — Neka soseda, ki je gledala preiskavo, pa je šaljivo pripomnila: Pši! Izgubljeno! — Vendar je ostala ta huda beseda brez odmeva.

"Dobro. Zapri kovčeg!" je de- jal kožuhar lez nekaj časa. Gospodinja se je odvalila ka-

men od arca. Obšla jo je nekak- šna blaženost, imela je občutek da gleda anjele v nebesih. Zdaj se je res prekrižala.

"Kaj pa ta, ali ne boste izme- rili tudi tega?" je vprašala, ka- žoč na tretji kovčeg.

"Dovolj, državljanka, tega po- znamo že na oko," je odvrnil ko- žuhar.

"Toda je vse v redu?" je vprašala preplašena žena.

"V redu," je suho odvrnil do- zdevni komisar.

Njena hvalečnost zaradi tega odgovora je bila tolikšna, da ni vedela, s čim bi mu sama po- stregla. Da se mu vsaj nekoliko oddolži, ga je peljala v kot in rekla:

"Batjuška, tu je še en zaboj- ček. V njem imam malo srebrni- ne, ki sem jo kupila za svoje kr- vave žulje."

"Tudi to je v redu," je dejal kožuhar.

Soseda, tista, ki jo je bila že prej enkrat opozorila, naj ne sto- ji kot solnat stebel, pa jo je dregnila: "Vprašaj ga vendar kaj je 'v redu'." Gospodinja pa bi se bila, da ni bil takšen trenutek, razhujala nanjo. Približa- la se je rajši kožuharju in de- jala:

"Bog pomagaj, batjuška, mi smo tako prestrašeni. Vedno pri- hajajo k nam nekežne komisije, merijo, pa jemljejo moko, slad- kor. Zato se bojimo..."

"Za nami ne bo nihče več vzel," je napeto odvrnil kožuhar.

"Naj le ostane vse tam, kjer smo našli, ne odnašaj ničesar in ne skrivaj!"

"Hvala, batjuška."

"Dravljanka, ne potrebujem tvoje hvale. Mi opravljamo svojo dolžnost. Ali imate kakšne ljudi na stanovanju?"

"Bože mili, kakšne pa?"

"Ham, kakšne — služkinjo na primer?"

"O Bog, jaz delam vse sama."

"Torej nimate nikakih po- slov?"

"Nikakih, batjuška."

"Poslušaj, državljanka. Jutri se vrnem. Ampak, če najdem koga v hiši pred petimi popoldne — gorje tebi!"

"Se nekaj, batjuška, skoro bi bila pozabila. Imam še kozo."

"Kozo? To pa ni v redu."

"Zakaj ne bi bilo v redu? Saj sem plačala davek zanjo..." je odvrnila gospodinja in prebledela v lice.

"Nu, bomo videli. Kje pa je koz?"

Odvedla je kožuharja h kozi. Potem so se možje poslovili. Ko- spodinji je mahoma odleglo. Bila je vesela, da ji niso ničesar vzeli.

Naslednji dan je bil pred hišo velik hrup. Stanovalci so našli popokne stanovanja oplenjena. Sosedje so iskali gospodinjico, da bi jo obvestili o tatvini, ona pa se je skrila. Zakaj kožuhar ji je žugal s kaznjico, če bi se pred pe- to uro vrnila domov. Ko so jo le- iztaknili, ji je rekla neka ženska:

"Zakaj jih nisi vprašala po iz- kaznicah?"

"Kako sem jih hotela vpraša- ti, ko mi je rekel, da je vse v re- du? O jaz butica! Razkazala sem jim sama, da so vedeli, kje lahko dobe kaj plena. Kaj naj storim?"

Neki sosed, ki očividno ni so- čustvoval z žensko, je vprašal: "Kaj pa koza? Ali je tudi ona v redu?"

"Jaj, jaj," je zdihovala nesre- čna ženska. "Enkrat pridejo k te- bi uradniki, pa jih imaš za fal- te in jim poveš to v obraz. Dr- žava uvede postopek zaradi raz- žaljenja časti. Drugič pridejo lo- povi, človek jih ima za uradnike — razočaranje je še večje. Kak- šno življenje je to? To je pasje življenje..."

NAZANILLO.

Društvenim tajnikom in taj- nicam se tem potom naznanja, da morajo naznaniti vse spre- membe naslovov članov in čla- ne, naslove novih članov, ter imena in naslove odstopnih, črtanih in izobčenih članov na- znaniti upravniki Prosveta, da se lahko točno vredi imenih za polnjenje lista Prosveta.

Imena in naslove, katere polji- te glavnemu tajniku ostanejo tam v arhi- v in jih upravništvo ne dobi. Torej je zelo važno, da vselej pošljete na nalazb sate pripravljeneh listinah vse nalo- ve upravništva Prosveta pome- baj. Pri vsaki spremembi nalo- va naj se vselej omeni stari le- novi naslov. Upravištvo ali- juna apelira, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo. — Philip Godina, upravnik.

Kako volijo predsednika francoske republike

V nekdanjem gradu francos- kih kraljev v Versaillesu se voli nov predsednik francoske repu- blike. Slednje volitve so se vršile dne 13. maja t. l.

Parlament zboruje takrat v ne- ki veliki dvorani Versailleskega dvora, za posamezne parlamen- tarne klube pa je pripravljenih 11 manjših prostorov. Tudi ure- ditev poročevalske službe povzo- ča mnogo dela, ker se takrat na- bere v Versaillesu veliko časn- karjev iz vseh delov sveta, da poročajo čim hitreje svojim li- stom o poteku volitev. Pripravl- jeni pa more biti tudi več bu- fetov, ker se lahko dogodi, da trajajo volitve dalje kakor je preračunano. Tudi posebna po- štata uraduje za časa volitev v pa- lači, ki udarja na plama itd. po- seben pečat.

Po francoski ustavi je lahko izvoljen za predsednika vsak francoski državljan — starostne meje ni. Izvoljeni ne smejo biti le člani rodbin, ki so nekdanj vla- dale v Franciji. V praksi pa gre vedno le za dve ali tri osebe, ki igrajo v politiki veliko vlogo in ki jih narod vsaj po imenu do- bro pozna.

V dvorani se zberejo k volit- vam člani senata in poslanske zbornice pod predsedstvom pre- sednika senata. Volitve se začne ob dveh popoldne. Najprej pre- berejo odlok o oklicanju Naro- dne skupščine, potem ugotove, kdo je navzoč in nato se prične vo- litve. Glasujejo z listki, ki jih mečejo v žaro poslanci v istem redu, kakor jih kličejo. Če nihče od kandidatov ni dobil večine, volijo še enkrat, in to tako dolgo, da dobi nekdo večino.

"Zmagovalca" — bodočega predsednika — pozovejo takoj po volitvah v predsedniško sobo ("Salon du President"), kjer mu naznanijo, da je postal predse- dnik francoske republike. Nato sledi običajne čestitke.

Predsednik francoske repub- like prejema na leto okoli 175.000 dolarjev. S tem denarjem pa mora pokriti vse svoje izdatke, tudi za potovanja itd.

Po volitvi peljejo novega pred- sednika na svečan način v Pariz, kjer običe starega predsednika. Mesec dni pozneje nastopi novi predsednik svojo službo, potem se peljeta oba predsednika v mestno hišo v Parizu, od tam pa spremlja novi predsednik stare- ga na njegovo privatno stanova- nje.

Posebne šole v Berlinu

Mnogo tega, kar vidimo v na- vadnem življenju, se nam zdi ra- zumljivo kar samoposebi in mi mislimo, da to ali to sploh dru- gače biti ne more. Mi se nič ne čudimo, če se nam prodajalke prijazno smehljajo, da služabni- ki molče itd. — mi mislimo, da mora vse to že tako biti.

Mnogo tega je res samoposebi razumljivo, mnogo je pa tudi stvari, ki se jih moraš priučiti popolnoma, če hočeš, da nihče ne razločuje na tebi tega, kar si se naučil od tvoje narave.

V Berlinu imajo n. pr. poseb- no "šolo za smehljanje". Tam se uče prodajalke, vajeke in ženske sorodnih poklicev, kako se morajo kupcem pravilno nas- mehljati, da napravijo nanje do- ber in ugoden vtis. To šolo obis- kujejo večinoma 14 do 17 let sta- re deklice, kjer se uče pravilno prodajati. Prodajalka mora zna- ti biti vljudna, mora prijazno kazati vse blago in zavoj lepo za- viti. Predvsem pa se morajo na- učiti prijaznega smehljanja, da "pali".

Posebno šolo je ustanovila tudi neka gramofonska tvrdka za svoje prodajalke. Tam se dekle- ta uče, da gramofonska plošča ni navadna plošča, ki toliko in toliko stane, ampak prodajalka mora znati dajati kupcem vsa potrebna pojasnila o tem, kdo je komad zložil, kaj je dotični ska- datelj še zložil, kakšni plesi so moderni, iz katere opere ali ope- rete je ta ali oni komad itd.

Dobro je obiskana tudi šola za služabnike — in služabnice vseh vrst. Tečajji trajajo po pol leta, gojenci pa se uče, kako se pravil- no čistijo obleke in čevlji, kako morajo biti pospravljene razne sobe, kako je treba zlagati za po- tovanje potrebne stvari v la- ge in sploh vse, kar rabi "sluga imenitnega gospoda" pa komornica razvajena pe- za ljudi, ki bi radi dobili bo v barih, obstoji šola za nje raznega zganja. Te ljudi dobro plačujejo.

Na ILLE de FRANCE, 5. junija, bo glavno skupno potovanje vencev pod osebnim vodstvom John Voleka, ravnatelja III. Francoske linije. Najboljša ba- ba in izkušeno spremljeva- torej zagotovljeno. V Valo je, da se čim prej pripravi- di VII.

Na AQUITANII, 17. junija, bo no potovanje Jugoslovane- seljenjski kongres v Zagreb vodstvom g. Ekerovića od C. linije.

BERENGARIJA, 20. junija, bo izletniki KSKJ. Tudi nečlani potujejo ob tej priliki.

Na PARIS-U, 1. julija, priredi- coska linija drugo skupno po- nje amer. Slovencev v star- Potnike bo spremljal znani le- šeni spremljevalec g. Avg. N- der iz Clevelanda. Pridružit- tudi VI in Vam gotovo ne b- Ako želite potovati s kaks- linijo ali parnikom, Vam tudi- ustrezno, ker mi zastopamo vs- ne linije.

Za nadaljnia pojasnila se obra- LEO ZAKRAJSEK

Midtown Bank of New York, 630 — 9th Avenue, New York, N. Y.

Agitirajte za Prosveto

SEST DNI PREKO OCEANA

Mednarodna ta najbolj upadna pot za potovanja na ameriške zemeljske

FRANCE, 29. maja - 17. junija

(S. P. M.) (S. P. M.)

Ille de Franco, 5. junija - 24. jun.

(S. P. M.) (S. P. M.)

PARIS, 12. junija - 1. julija

(S. P. M.) (S. P. M.)

Mednarodna pot po svetovni. Vselej je v pogodbi kabinat s vsami modernimi udobnostmi. — Plišeje in slavnostna francoska kuhinja. Ledeni hladni oči.

Vpraskanje hitrostnih potniških avtomobilov ali

FRENCH LINE

212 N. Michigan Ave. Chicago, Ill.

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto

Agitirajte za Prosveto